

Internkontrollrapport 2024

Överförmyndarnämnden

Inledning

I Kommunallagen (2017:725) 6 kap. 6 § framgår det att nämnden ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Det innebär att de ska med rimlig grad säkerställa att följande mål uppnås:

- Ändamålsenlig och kostnadseffektiv verksamhet
- Tillförlitlig ekonomisk rapportering samt information och rapportering om verksamheten
- Efterlevnad av tillämpliga lagar, föreskrifter, riktlinjer med mera.

Ett redskap för nämnden för att säkerställa ovanstående är en internkontrollplan med kontrollmoment från områdena verksamhet, personal, ekonomi, administration samt oegentligheter, mutor och jäv.

Begreppet internkontrollplan kan leda tankarna fel så att man får uppfattningen att planen "är" den samlade interna kontrollen. Den samlade interna kontrollen består av mycket mer – den robusta organisationen, riskanalyser, säkerställda rutiner, inbyggda och etablerade kontroller. En internkontrollplan är snarare ett instrument för riktning, tillsyn eller uppföljning av den interna kontrollen. Ett instrument för "koll på kollen".

Organisering av internkontroll

Internkontroll handlar om att ha ordning och reda, veta att det som ska göras blir gjort och att det sker på ett bra och säkert sätt. Att arbeta med den interna kontrollen ingår i alla medarbetares arbete, det vill säga att arbeta enligt bestämda processer, rutiner och inbyggda kontroller/avstämningar, att förbättra och utveckla verksamheten, att rapportera avvikelser och risker med mera. Internkontrollen är integrerat i vardagens arbete med att genomföra, förvalta och verkställa och handlar om ett löpande arbete med att förebygga, upptäcka och åtgärda risker.

Förvaltningschefen har ansvaret att organisera, samordna och driva arbetet med den interna kontrollen inom sin organisation. Respektive chef är ansvarig för att en god internkontroll finns inom sitt respektive område. För att säkerställa att verksamheten har ordning och reda samt arbetar med rätt saker på ett säkert och rätt sätt, genomförs bland annat riskanalyser som en del i utvecklingsarbetet och i arbetet med ständiga förbättringar. I internkontrollprocessen är sedan riskbedömning med riskanalyser och riskvärdering en väsentlig grund för prioriteringen av vilka kontrollmoment som tas med till internkontrollplanen.

Ansvar och samordning av kontrollmoment

Enhetschef för Överförmyndarenheten har ansvaret att samordna och driva arbetet med den interna kontrollen inom överförmyndarverksamheten. I dialog med enhetens specialister samt Överförmyndarnämndens presidium har riskbedömning gjorts och därefter har nämnden fastställt ett urval av kontrollmoment. Det praktiska genomförandet sker i samverkan mellan enheten och av nämnden utsedda internkontrollanter under året.

Nämndens delaktighet

Med anledning av att hela nämnden har ansvar för den interna kontrollen ska alla nämndledamöter ha kunskap om och löpande ta del av verksamhetens internkontrollarbete. I samband med nämndernas delårsrapporter ska arbetet med uppföljning enligt internkontrollplanen och andra aktiviteter eller händelser av särskild vikt för internkontroll redovisas för nämnden. Nämnden följer därefter upp internkontrollarbetet och internkontrollplanen som sammanfattas i verksamhetsberättelsen vid årets slut och internkontrollrapporten redovisas som bilaga till verksamhetsberättelsen.

I tabellen nedan redovisas nämndens delaktighet samt när nämnden tagit del av information avseende internkontrollen.

Redovisning av internkontroll överförmyndarnämnden 2024

Tidpunkt	Aktivitet
Januari	Internkontrollrapport 2023 godkänns i nämnd
Februari	Internkontrollrapport 2023 redovisas i samband med verksamhetsberättelsen.
September	Avstämning av internkontrollarbetet i samband med uppföljning av delårsrapport för januari-augusti 2024
Oktober	Genomgång av internkontrollplan i samband med beslut om internbudget för nästa år.

Sammanfattning

Arbetet med att säkerställa tydliga och rättssäkra riktlinjer och rutiner samt att medvetandegöra dessa är ett ständigt pågående arbete i verksamheten. Under 2024 har fem processer lyfts för extra granskning i internkontrollen. Den tidsplan som upprättats har följts under året.

Arbete har även skett med utveckling av internkontrollen inför kommande år så att verksamheten följer samma mall som kommunen i övrigt.

Återkoppling sker löpande till överförmyndarnämnden och kontroll och eventuella åtgärder kopplat till internkontrollen är inplanerade under året.

Internkontrollrepresentanter har tidigare deltagit i framtagande av riskmoment med hjälp av verksamheten.

Internkontrollplanen för 2024 har följt tidigare mall och har därför andra rubriker än kommunens mall för internkontroll. För 2025 följer verksamheten samma mall som kommunen i övrigt.

Ansökan/anmälan om god man/ förvaltare

Kontrollmoment relaterat till risken att huvudmannens behov inte tillgodoses på grund av fördröjningar under handläggningsprocessen har genomförts under mars och juni, september och december.

Uppföljningen har bland annat medfört kontakt med Region Östergötland då det ofta är avsaknad av erforderliga underlag som är anledningen till fördröjning av processen.

Momentet visar på behov av fortsatt arbete med att få andra samverkansparter att förstå vikten av skyndsamhet i inlämnade av handlingar för att processen ska kunna hanteras skyndsamt i verksamheten. När underlagen väl finns i verksamheten sker handläggning i huvudsak enligt rutin.

Rekrytering och lämplighetsbedömning

Kontrollmomentet avseende att nya ställföreträdare saknar information och/eller stöd och därför väljer att inte ta fler uppdrag har lyfts. Under hösten 2024 har kontrollmomentet följts upp genom enkät som skickas till nya ställföreträdare som fått sitt första uppdrag under 2023 och 2024.

Svarsfrekvensen var 68 %. Av de inkomna svaren framgår att 94 % var nöjda med den information man fått i samband med förfrågan att bli ställföreträdare. 67 % anser att de fick bra och relevant information vid intervjun och ytterligare 28 % att de fick tillräcklig information, men att man hade önskat fler exempel. 48 % svarar att de anser att den obligatoriska webbutbildningen varit mycket bra och att man haft stor användning av den och ytterligare 43 % anser att utbildningen varit bra men att man ännu inte haft så stor användning av den. På fråga om man haft kontakt med sin tilldelade

mentor svarar 26 % och att man haft stöttning, 66 % har inte haft kontakt och 9 % anser inte att man fått stöd.

Sammantagen bedömning är att övervägande del av de svarande är positiva till den information och det stöd de erhållit. Av de frisvar som inkommit i enkäten finns stöd i fortsatt verksamhetsutveckling som kan utveckla verksamheten ytterligare.

Det framkommer inget i undersökning som föranleder att det skulle vara bristen på information som gör att man avvaktar ytterligare uppdrag. Att man avvaktar beror i högre grad på att man vill lära sig uppdraget först och att fler och fler uppdrag är av komplex karaktär och kan vara svåra för en ny ideell ställföreträdare att hantera.

Tillsyn och utredning under pågående uppdrag

Samtycke till rättshandling under pågående uppdrag

Under 2024 har ny tillämpningsanvisning tagits fram för att minimera risk för hantering av eventuell förekomst i den årliga kontrollen av befintliga ställföreträdare inte hanteras enhetligt och erforderligt. Verksamheten har under hösten genomfört kontroll mot register hos Polis och Kronofogdemyndigheten för samtliga aktuella ställföreträdare. Nya ställföreträdare kontrolleras alltid innan man godkänns som ställföreträdare och innan man startar sitt uppdrag. Att årligen granska pågående ställföreträdare är ett sätt att över tid säkerställa en rättssäker verksamhet.

Kontroll av redovisning

Risk att granskning av redovisning blir tidskrävande då kompletteringar behöver inhämtas följs och under 2024 har komplettering begärts in i ca 11 % av uppdragen.

Verksamheten arbetar aktivt med att säkerställa att så kompletta underlag som möjligt inkommer vid den årliga tillsynen av uppdragen. Dialog och information behöver ständigt utvecklas och förmedlas både till nya och redan befintliga ställföreträdare. Arbeta att få fler ställföreträdare att använda det digitala stödet pågår och då kommer systemet påminna till bättre efterlevnad av att lämna med bilagor och underskrift bland annat.

Arvoden och fakturering

Kontrollmoment gällande risk att fel uppstår vid utbetalning av förskott och fakturering till följd av ny modell har hanterats i separat riskanalys. Kontrollmomentet är överflyttat från 2023, då implementeringen av nytt verksamhetssystem försenades.

Både kommunens IT enhet och leverantören av systemet har hanterat de driftsstörningar som uppstått. De brister som uppstått har löpande rapporterats och hanterats enligt rutin.

Den brist som uppkommit i slutet av året, gällande utbetalning av dubbelersättningar till ställföreträdare, har uppkommit utanför systemet och av annan enhet i samband med lönekörning. Fakturering kopplat till sluträkningar har inte kunnat verkställas under 2024 utan kvarstår till 2025